

[Poul Dam.]

system, hvilket vil sige, at det er dem, der har mere, som også forholdsvis kommer til at betale mere, og det forekommer os at være et rimeligt synspunkt.

Den ordning, der her foreslås, som bygger på et såkaldt forsikringsprincip, er jo, som jeg sagde ved første behandling, mest et forsøg på at vise, hvordan ordningen burde have været ved den forrige krig. Den er lavet uden hensyn til, hvilke virkelige risici der foreligger i vore dage.

Der er to muligheder, hvis der virkelig skulle udbryde en krigstilstand. Den ene er ødelæggelser af så stort omfang, at hele forsikringsprincippet vil briste, således som det også er blevet indrømmet af regeringspartiernes ordførere. Den anden er fuldstændig tilfældige skader, hvor det er ganske tilfældigt, om det er det ene eller det andet forsikringsforbunds forsikrede genstande, der bliver ramt. Der kan tænkes omfattende skader i et ganske isoleret område, i et ganske bestemt boligkvarter eller i et ganske bestemt industriområde eller sådan noget. Disse skader skal efter dette princip bæres af en begrænset del af samfundet, hvad der dog er fuldstændig urimeligt. Det rimelige må være, at hele samfundet dækker de skader, der indtræffer, når de indtræffer helt tilfældigt, selv om de rammer inden for et bestemt område.

Jeg tror, at det eneste forstandige princip er opgørelsesprincippet med en efterfølgende skatteudligning, og vi kan ikke medvirke til forslaget her. Det er helt forfejlet i sin retning, det har ingen social forståelse, det er præget af nogle bestemte interesser, som vi ikke har ønske om at fremme.

Handelsministeren (Knud Thomsen): Ja, enighed er der jo altså desværre ikke opnået om dette lovforslag, men uden at det i øvrigt skal være ironisk ment, må jeg da have lov til at takke udvalget for det arbejde, der er gjort. Set fra min side har udvalget bestemt ikke ligget på den lade side. Der er stillet og besvaret særdeles mange spørgsmål og gjort et stort arbejde, og jeg forstår da også, at der for så vidt er enighed om det, der i den henseende er opnået, nemlig de mange ændringsforslag.

Jeg vil gerne til hr. Holm Tved sige, at man jo altid kan rejse det spørgsmål, om

det haster med en beredskabslovgivning, og svaret derpå må fornøftigvis være, at det ved ingen. Man kan ikke vide det. Det ligger i selve beredskabets idé.

Man må endvidere erkende — og det har jeg gjort — at denne lovgivning må være behæftet med den usikkerhed, der er forbundet med, at ingen har nogen anelse om, hvordan et eventuelt kommende krigsudbrud eller en krigslignende tilstand, der rammer Danmark i sine fysiske virkninger eller inddrager Danmark, vil forløbe. Men én ting vil jeg bestemt fastholde, nemlig at jeg i dag ikke — og altså heller ikke regeringspartiernes ordførere — vil være med til på forhånd at binde mig til gennem en lovgivning, at kun skattevejen kan betrædes, når det drejer sig om at udbedre skaderne. Jeg har erkendt, at hvis det er helt samfundsnedbrydende skader, der opstår, af dominerende omfang, sådan at det er et helt nyt land, der skal vi sige rejser sig af ruinerne, så er den ordning, der her er tale om, ingenting værd, men så må til gengæld den folkeforsamling; det folketing, der opstår af disse ruiner, bestemme, hvordan man vil gå frem, herunder prioritering, opbygningen osv.

I denne sidste henseende har hr. Holm Tved udtalt frygt for, at man ved det foreliggende forslag ikke kan komme ind på fornøftig prioritering osv. Om dette vil jeg dog gerne sige, at jeg vil gætte på, at i en situation, hvor den til den tid værende handelsminister har sat dette lovforslag i kraft ved at erklære forsikringstilstand, da vil forholdene samtidig være sådan, at man gennem byggetilladelser, gennem materialekontrol osv. har fuldstændig hånd i hanke med, hvad der kan bygges op; hvilket tempo, og hvad der trænger til at bygges op.

Kommer der meget store skader, så må jeg erkende, at så rækker det ikke til, men kommer der et hændelsesforløb som under sidste krig — som også hr. Poul Dam sagde — og et hændelsesforløb, der måske kan gå noget længere, mener jeg, at man her på fornøftig måde påbegynder en registrering og kan påbegynde en genopbygning, uden at ejerne skal være underkastet, skal vi sige den politiske behandling og må vente på, at folketinget bestemmer midlernes bevilling og dermed eventuelt griber endnu stærkere ind i genopbygningen.

Det er altså på dette punkt, der er et virke-